

Tjek DK

Uge 3

Til kursist
Arbejde

**Hvad skal jeg gøre
for at opfylde en
integrationskontrakt?**

**Uge 3
Arbejde
Mandag**

Tjek på arbejdsmarkedsdeltagelse og integrationskontrakten

Når du er kommet til din kommune, skal du til et møde, hvor I skal aftale indholdet af dit integrationsprogram. Aftalen bliver skrevet ned i en integrationskontrakt, som du skal underskrive. Integrationsprogrammet og integrationskontrakten skal indeholde aftaler om:

- **Danskundervisning** på et sprogcenter.
- **Praktik eller ansættelse med løntilskud** i en virksomhed. Praktik og løntilskud giver dig kendskab til en dansk arbejdsplads og mulighed for at få afklaret, hvad der mere skal til, for at du kan få et lønnet arbejde.
- **Mål** for, hvordan du skal komme i arbejde og lære dansk. Der kan også sættes delmål for, hvad du skal have gennemført hvornår.

Du skal regne med både at deltage i danskundervisning og være i praktik eller i løntilskud i en virksomhed på samme tid. Din arbejdstid (praktik eller løntilskud) i virksomheden skal være på minimum 15 timer om ugen, og ved siden af skal du gå til danskundervisning på et sprogcenter.

Kommunen skal løbende følge op på, hvordan det går med at nå de mål, som står i din integrationskontrakt. Du kan også selv bede om opfølgning.

Et vigtigt mål i integrationskontrakten er, at du inden der er gået et år, har fundet et arbejde. Hvis du får lønnet arbejde, men ikke er færdig med den planlagte danskundervisning på sprogcentret, skal du højst sandsynligt fortsætte på sprogcentret.

Læs mere om sprogcentre i "Supplerende faktaark".

FORBERED DIG PÅ MØDET OM INTEGRATIONSPROGRAMMET OG INTEGRATIONSKONTRAKTEN

Jo bedre du er forberedt på mødet i kommunen om dit integrationsprogram og din integrationskontrakt, jo større chance er der for, at du kommer ud i et vellykket forløb med danskundervisning og virksomhedspraktik eller løntilskud. Hvis du har uddannelse, har du også mulighed for at få dine kompetencer vurderet. Din kommune har pligt til at vejlede dig om det.

Skriv en liste over:

- Dine **erfaringer**. Hvad har du arbejdet med?
- Dine **kompetencer**. Hvad kan du, og hvad er du god til?
- Din **uddannelse**. Hvad er din skolebaggrund?
- Hvor mange år har du gået i skole?
- Har du gennemført særlige kurser?
- Har du gået i gymnasiet?
- Har du en erhvervsuddannelse?
- Har du læst på universitetet?

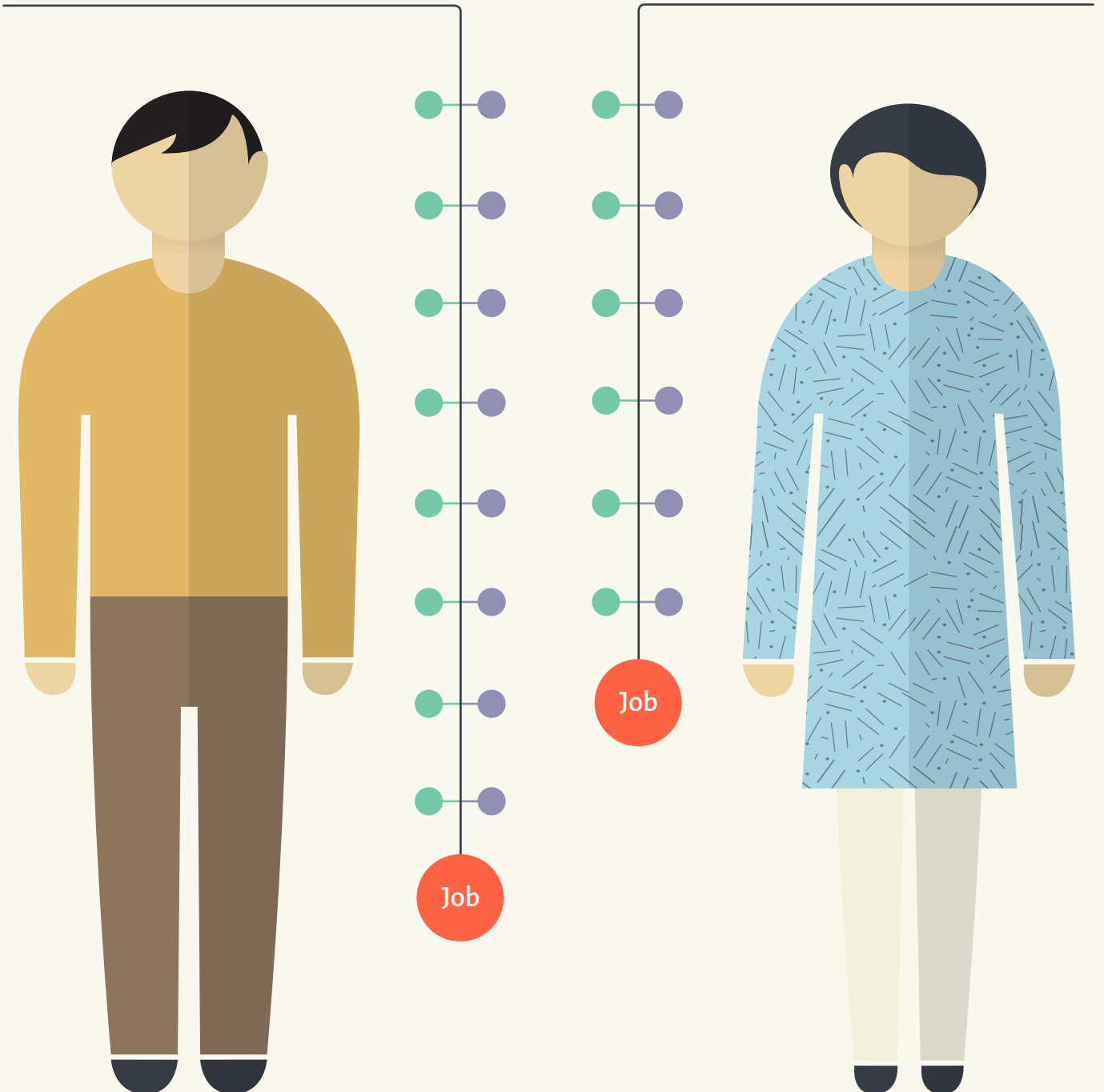

Din integrationsprogram

Praktik

Undervisning

**Hvilke muligheder
har jeg for at få et
job i Danmark?**

**Uge 3
Arbejde
Tirsdag**

Tjek på det danske arbejdsmarked og uddannelse

Både kvinder og mænd arbejder i Danmark. De arbejder enten i offentlige stillinger (ansat i kommune, region eller stat), i private virksomheder eller som selvstændige. Som nyankommet i Danmark er det vigtigt, at du gør alt for hurtigt at komme i arbejde.

I Danmark kan man ikke arbejde som fx elektriker eller pædagog uden at have den rigtige uddannelse. De fleste job kræver en uddannelse. Derfor tager de fleste danskere en uddannelse efter folkeskolen.

Hvis du har en uddannelse fra dit hjemland, skal den vurderes efter danske standarder, og du skal måske supplere med ekstra uddannelse, inden din eksamen kan bruges i Danmark.

ARBEJDSSTYRKEN

Arbejdsstyrken i Danmark kan inddeles i fire grupper:

Ufaglærte

Eksempler: Job inden for køkkenarbejde, ansat i supermarkeder og rengøring.

Faglærte

Eksempler: Elektriker, tømrer og sosu-assistent.

Ansatte med mellemlange videregående uddannelser

Eksempler: Sygeplejerske, folkeskolelærer og diplomingeniør.

Ansatte med lange videregående uddannelser

Eksempler: Læge, psykolog eller jurist. Lange videregående uddannelser i Danmark varer samlet mindst fem år og kan deles op i en 3-årig bachelorgrad og en 2-årig kandidatgrad.

Typiske job til flygtninge

Mange flygtninge får lønnet arbejde inden for hoteller, restauranter og rengøring.

Selvstændig

Flygtninge har ligesom alle andre ret til at starte egen virksomhed i Danmark og fx åbne butik, restaurant eller værksted. Men det kræver et godt indblik i og kendskab til alle de regler, der er, ikke mindst inden for restaurationsbranchen, og i mange tilfælde også en opstartskapital.

Har du en lang uddannelse?

Det sker også, at flygtninge med gode engelskkundskaber og en lang uddannelsesbaggrund (fx farmaceuter, ingeniører, IT-programmører eller bygningskonstruktører) får ansættelse i nogle af de danske virksomheder, hvor arbejds sproget er engelsk. Der er også ansat flygtninge i det danske sundhedsvæsen, hvor der er mangel på læger. Men det kræver gode dansk kundskaber. Enkelte sprogcentre tilbyder særlige turboforløb for læger.

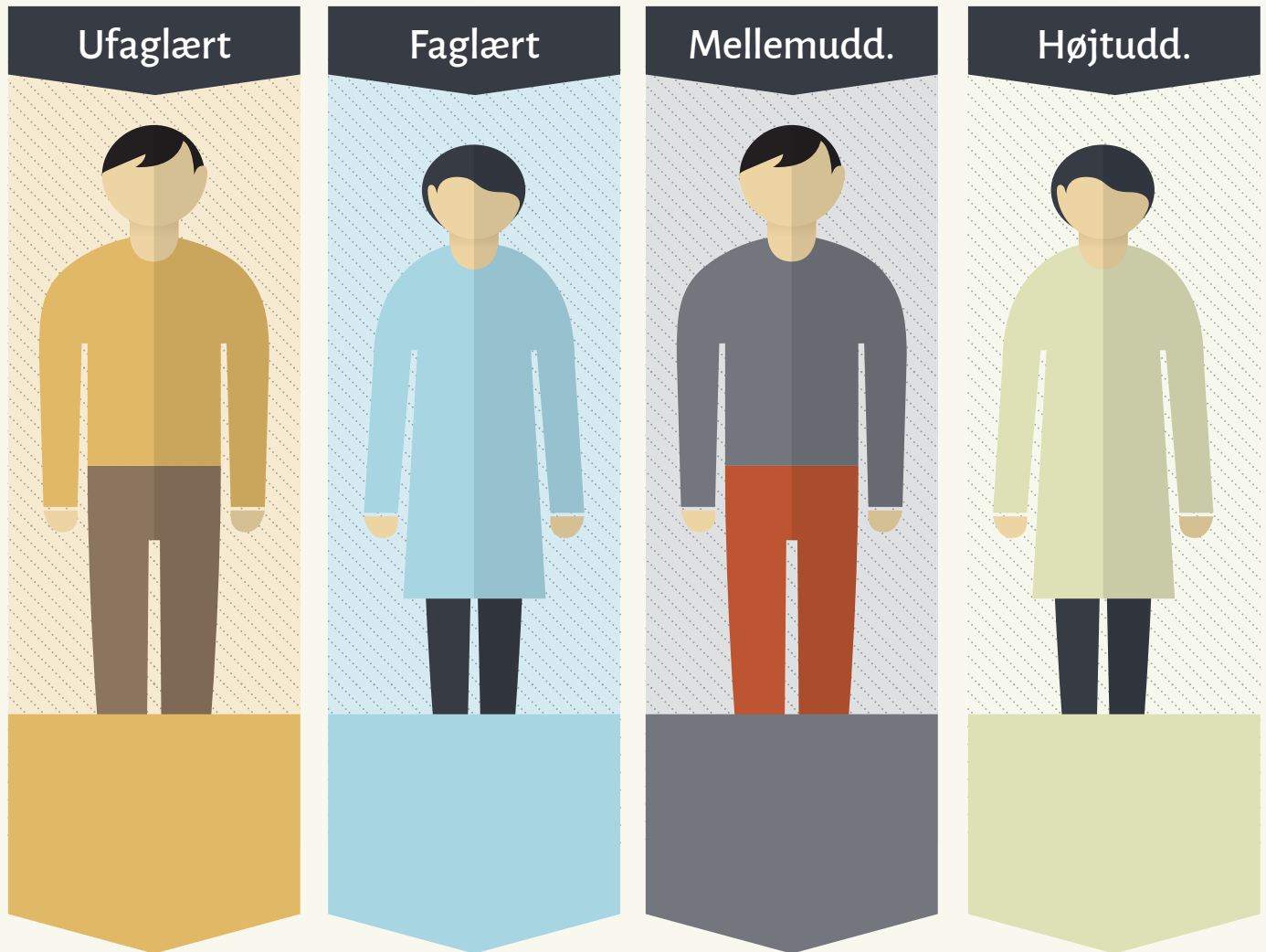
Hvis du har en lang uddannelse fra dit hjemland, skal din uddannelse vurderes ud fra danske standarder, før du kan bruge den i Danmark. Den kompetenceafklaring vil finde sted, når dit integrationsprogram bliver tilrettelagt.

Her kan du se hvilke faggrupper, der er mangel på i Danmark lige nu:

<https://www.nyidanmark.dk/da-dk/Ophold/arbejde/positivlisten/positivlisten-samlet-oversigt.htm>

Job og uddannelser i Danmark

Hvor kan jeg arbejde?

Offentlig

Privat

Selvstændig

**Hvordan ser en
typisk hverdag ud
i Danmark?**

**Uge 3
Arbejde
Onsdag**

Tjek på en typisk hverdag

Her kan du læse, hvordan en typisk hverdag ser ud for en familie med en mor, en far og to børn. Der er mange typer familier i Danmark, så denne beskrivelse betyder ikke, at alle danske familier eller husstande ser sådan ud eller har lige præcis denne hverdag. Beskrivelsen skal først og fremmest vise dig, hvordan arbejdsliv og hverdagsliv hænger sammen for de fleste danskere.

06:45 En ny dag starter.

07:45 Ud af døren.

08:00 Far afleverer storesøster i skole, mor afleverer lillebror i børnehave. Mor tager offentlig transport: Bus og tog. Far cykler.

08:30 Mor møder på arbejde: Hun er læge på et hospital.

09:00 Far møder på sin uddannelse: Han er ved at uddanne sig til pædagog og har 12 lektioner om ugen. Ud over de 12 lektioner deltager han i gruppearbejde og er indimellem i praktik. Samlet bruger han 35-40 timer om ugen på sin uddannelse.

15:00 Far er færdig med undervisning og gruppearbejde på uddannelsen. Han køber ind, henter lillebror og følger lillebror til rytmik.

16:00 Mor har fri fra arbejde, tager tilbage med tog og bus.

16:30 Mor tager storesøster med til håndbold, hvor mor er frivillig træner.

18:00 Alle er hjemme igen, far laver mad, mor hjælper med lektier.

19:30 Børnene i seng.

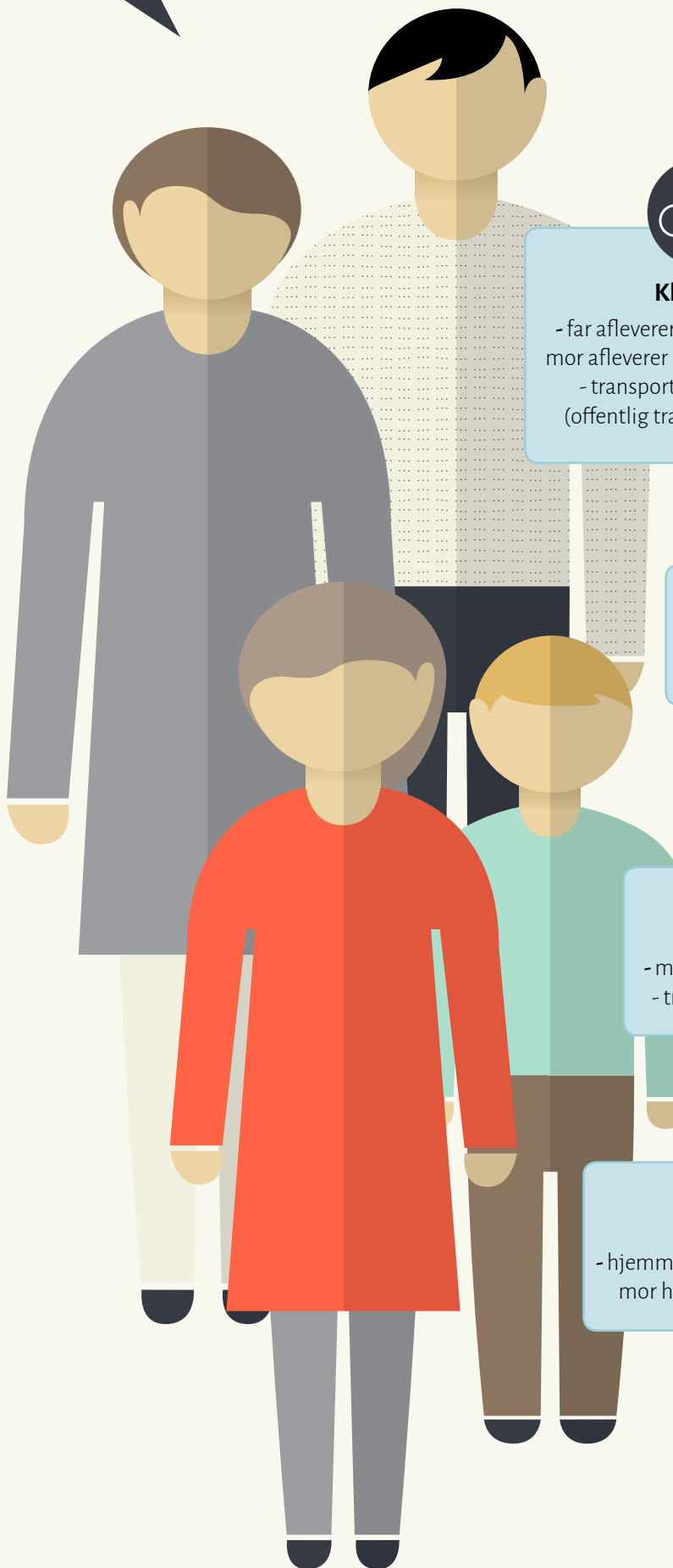
Offentlig transport

Overalt i Danmark er der mulighed for at benytte offentlig transport. Det er bus og tog, som det offentlige betaler for vedligeholdelsen af, så borgerne kan rejse til rimelige billetpriser.

På hjemmesiden www.rejseplanen.dk kan du beregne din rejsetid, så du ankommer til fx arbejde, børneinstitution eller sprogcenter til rette tid.

En hverdag i Danmark

Kl. 06.45

- en ny dag starter

Kl. 08.00

- far afleverer storesøster i skole,
mor afleverer lillebror i børnehave
- transport med bus og tog
(offentlig transport), far cykler

Kl. 08.30

- mor møder på arbejde

Kl. 09.00

- far på uddannelse

Kl. 15.00

- far er færdig med dagens
undervisning, køber ind, henter
lillebror og følger ham til rytmik

Kl. 16.00

- mor har fri fra arbejde
- transport bus og tog

Kl. 16.30

- mor tager storesøster til håndbold,
hvor mor er frivillig træner

Kl. 18.00

- hjemme igen, far laver mad,
mor hjælper med lektier

Kl. 19.30

- børnene i seng

**Hvordan omgås
vi hinanden på
arbejdspladsen?**

**Uge 3
Arbejde
Torsdag**

Tjek på kultur og omgangsformer på danske arbejdspladser

På de fleste danske arbejdspladser og uddannelsessteder er omgangsformen mellem chef og ansat, mellem lærer og elev og mellem mænd og kvinder uformel. Det betyder fx, at man på tværs af position og køn kan hilse og tale med hinanden, spørge til familie og fritid og stille spørgsmål til arbejdet eller lektier mm.

Der holdes fælles fester på arbejdspladser og i skoler, og man spiser frokost og andre måltider sammen på tværs af uddannelsesbaggrund og sociale grupper. Der er både kvindelige og mandlige chefer.

På mange arbejdspladser har man arbejdstøj, der passer til arbejdsopgaverne. Fx sygeplejersker eller ansatte i supermarkeder, der måske har en bestemt overdel på. Der findes også mange arbejdspladser med en underforstået dresscode/tøjstil; det kan fx være underforstået, at man her bærer jakkesæt eller at det ikke er velset at bære shorts. Endelig er der mange arbejdspladser, hvor man må bære præcis, hvad man selv vælger.

SÅDAN HILSER VI

Når vi møder på arbejde: Godmorgen, goddag, måske "Tak for sidst"

I løbet af dagen: Hej, og hvis det er mandag: "Har du haft en god weekend?"

Når vi har fri: "Tak for i dag", "Farvel", "Hej" "Hav en god aften", "Vi ses". Og hvis det er fredag: "God weekend"

Til gengæld bryder danskerne sig ikke om at stå alt for tæt. De fleste foretrækker en afstand på 30 til 50 cm, når man står i kø, har en samtale eller holder møde.

Sådan forholder vi os til tid:

- Møder (præcis) til tiden. Mange danskere bliver irriterede og betragter det som uhøfligt, hvis man kommer for sent.
- Melder os syge (i god tid).

Sådan er vi sociale på arbejdet:

- Pauser/frokostpauser holdes ofte med kollegerne, når det er muligt.
- Ansattes fødselsdage, jubilæer og private mærkedage (fx bryllupsdage) fejres ofte på arbejdet med kage eller noget at drikke. Det er god skik at møde op til fejringen og sige tillykke (man behøver ikke spise eller drikke).
- Fester på job eller uddannelsen, fx julefrokoster og sommerfester. Det er velset på de fleste arbejdspladser, at man møder op til fester (man behøver ikke spise, drikke eller blive længe).

CHEFER OG ANSATTE - RETTIGHEDER OG PLIGTER

Arbejdsgiverne skal:

- lede og fordele arbejdet
- sikre at alle ansatte har et sikkert, sundt og udviklende arbejdsmiljø
- overholde love om arbejde: Fx ferieloven, barselsloven, forskelsbehandlingsloven og ligelønsloven

Lønmodtagerne skal:

- udføre det arbejde, der er aftalt med arbejdsgiveren
- overholde de regler, arbejdsgiver har fastsat. Fx følge de regler, der er for at melde sig syg, overholde arbejdstid og brug af internet

YTRINGSFRIHED OG MEDBESTEMMELSE

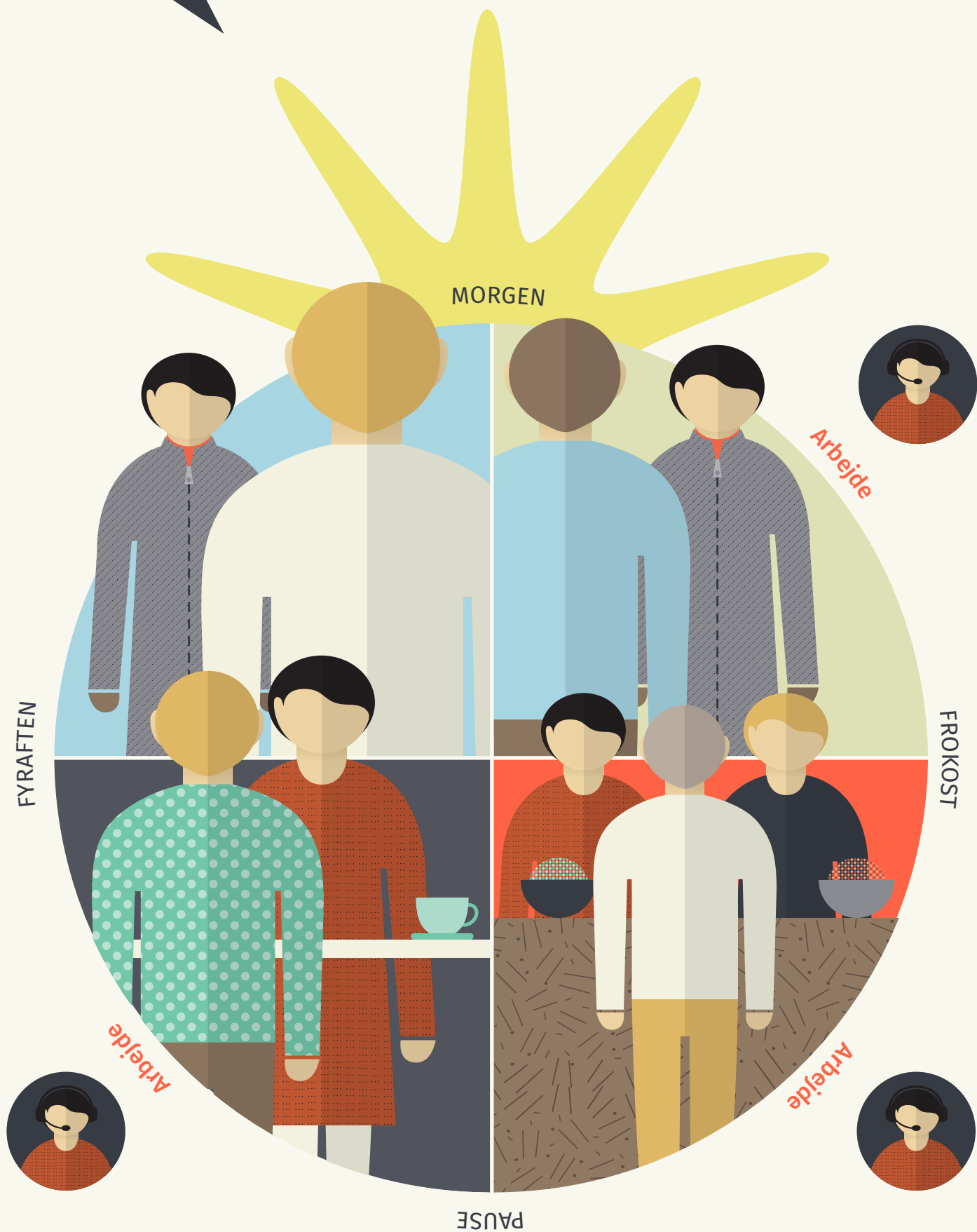
Vi har ytringsfrihed i Danmark. Det står i Grundloven. Det betyder, at alle har ret til at give udtryk for, hvad vi mener på skrift, tryk og i tale - også på en arbejdsplads. Dog skal man være opmærksom på, om man fornærmer en person. Der er begrænsninger i ytringsfriheden, det betyder at nogle ytringer kan være ulovlige.

Ansatte på offentlige arbejdspladser skal, når de deltager i den offentlige debat gøre det klart, at de udtaler sig på egne vegne og ikke på myndighedens vegne. Man må ikke bryde sin tavshedspligt.

På mange danske arbejdspladser ønsker ledelsen, at medarbejderne er med til at bestemme og udvikle arbejdsopgaverne. Mange arbejdsgivere mener, at når medarbejderne har medbestemmelse, giver det værdi til produkter og udførelse af arbejdet.

Typisk arbejdsdag i Danmark

**Hvordan var det
nu, det var?**

**Uge 3
Arbejde
Fredag**

Q	Quiz til Uge 3	Rigtig	Forkert
1	Du aftaler i din integrationskontrakt, at du skal deltage i danskundervisningen på et sprogcenter.		
2	Praktik på arbejdspladser er frivillig.		
3	Dine erfaringer og kompetencer og din uddannelse står beskrevet i integrationskontrakten.		
4	Hvis du ønsker at arbejde som elektriker eller pædagog, skal du tage den rigtige uddannelse/efteruddannelse.		
5	Typiske job for flygtninge er inden for ældrepleje og rengøring.		
6	I Danmark er der mangel på læger, ingeniører, sygeplejersker og folk med IT kundskaber.		
7	I Danmark er det normalt, at kvinderne går hjemme, mens manden går på arbejde.		
8	I Danmark er det normalt og god skik at komme til tiden på arbejde og til undervisning.		
9	Hvis du er syg, behøver du ikke at skrive eller ringe og melde dig syg.		
10	Det er god skik i Danmark at give hånd, når man mødes.		
11	Hold gerne en fysisk afstand på cirka 30 til 50 cm, når man mødes, taler sammen og står i kø.		
12	Det er god skik at møde op, når fx en kollega inviterer til kage for at fejre fødselsdag.		
13	På alle danske arbejdspladser er der en lovbestemt uniform.		
14	I Danmark er der ikke kvindelige chefer.		

Tredje mail fra Aisha

Kære kusine

Det er blevet sensommer i Danmark, men heldigvis er der stadig dage med sol og varme. Jeg forstår bedre og bedre, hvorfor danskerne taler så meget om vejret, man ved aldrig helt, hvordan det bliver.

Nu er vi for alvor ved at opbygge en hverdag. Og den er som forventet travl. Ibrahim og jeg går stadig til danskundervisning på sprogskolen, det går fremad, og jeg trives med de andre studerende. Når børnene er lagt i seng, sidder vi og læser lektier sammen ved køkkenbordet. Det havde jeg aldrig i min vildeste fantasi forestillet mig - at vi skulle sidde der sammen som to skoleelever...

I sidste uge startede Ibrahim sin praktik i et stort ingeniørfirma, han er helt flad. Selvfølgelig er han glad for at få lov til at arbejde med sit eget fag igen, men det er så anderledes og nyt at møde op på en dansk arbejdsplads. Han er blevet godt modtaget både af sine kollegaer og sin chef Sarah, og han synes også de andre er flinke, men han overraskes tit. Fx så besluttet mange ting på fælles møder og ikke ligesom derhjemme, hvor han fik ordrer fra chefen. Og når man fejrer en fødselsdag kommer både chefer og almindelig ansatte til kaffe og kage, og så sætter man små danske flag i kagen. Det er gået op for os, at det kræver meget at få de job, vi havde derhjemme. Vi er endda nogle af de heldige, da det viser sig, at der både er brug for ingeniører og sygeplejersker her i Danmark, så udsigterne er ganske gode.

Åh, jeg håber, at jeg kan komme til at bruge det, jeg kan. Indtil nu har jeg været i forskellige praktikforløb, mest i noget der mindede om mit fag (ældrepleje). Men jeg skal have ekstra eksaminer, der passer til de danske for at kunne arbejde som sygeplejerske her. Tænk på mig og kryds fingre på torsdag, hvor jeg skal mødes med Hanne til en snak om de næste skridt og en evaluering af, hvordan det går.

Børnene er jo allerede godt i gang. Basim er jo blevet professionel fodboldspiller, i hvert fald ifølge ham selv. Yasmin er for nylig begyndt at gå til rytmik, som er sang og dans for de helt små. Det foregår på biblioteket. Her møder vi andre børn og forældre. Jeg kan godt lide det, dog er det lidt grænseoverskridende at tale dansk, men folk er søde og de kan virkelig godt lide, når man forsøger.

Så alt i alt er der stadig meget at lære, vi finder langsomt vores vej, og vi har det alle godt. I øvrigt tak for jeres hilsener til Basims fødselsdag. Han havde en god dag, og prøvede for første gang at dele kage ud til de andre i klassen. Sådan gør man her, når man har fødselsdag ;-)

Kærlig hilsen
Aisha

